

■ УДК 007:659.3:323.266

І. Є. Кузуб, аспірант, Харківська державна академія культури, м Харків

КОМУНІКАТИВНА СУТНІСТЬ І ЗАГРОЗИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІЙН

Розглянуто специфіку інформаційної війни як комунікаційної форми реалізації загроз безпеки держави, суспільства, особистості. Наведено огляд публікацій, у яких досліджено проблематику інформаційних війн. Визначено основні соціокомунікативні ознаки інформаційної війни, а також напрями подальших досліджень діяльності бібліотеки в системі соціокомунікативних інституцій протидії інформаційним війнам.

Ключові слова: інформаційна війна, інформаційний вплив, протидія.

И. Е. Кузуб, аспирант, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

КОММУНИКАТИВНАЯ СУЩНОСТЬ И УГРОЗЫ ИНФОРМАЦИОННЫХ ВОЙН

Рассмотрена специфика информационной войны как коммуникационной формы реализации угроз безопасности государства, общества, личности. Приведен обзор публикаций, в которых исследована проблематика информационных войн. Определены основные социокоммуникативные признаки информационной войны, а также направления дальнейших исследований деятельности библиотеки в системе социокоммуникативных институтов противодействия информационным войнам.

Ключевые слова: информационная война, информационное воздействие, противодействие.

I. Ye. Kuzub, postgraduate, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

COMMUNICATION ESSENCE AND THE THREAT OF THE INFORMATION WARS

The article deals with the specific features of the information war as a communication form of the implementation of the security threats of the state, society, the individual. The study investigates this issue by examining a number of publications that studied the issues of information wars. The main socio-communication features of the information war as well as the areas for further research work of the library activities in the system of socio-communication institutions counteracting information wars have been revealed.

Key words: information war, information impact, counteraction.

Постановка проблеми. У ХХІ ст. кардинально змінюються і ще більше ускладнюються соціальні процеси і водночас — соціальні

взаємодії людей. Одна з глибинних ознак сучасного суспільства — його інформаційний базис природа. Верховенство інформації, інформаційних технологій і техніки, глобальна комп'ютеризація й інтернетизація є складовими суспільства, яке називається інформаційно-технократичним. Таке суспільство приховує безліч небезпек для людини. Одна з них є особливо актуальною та безпосередньо загрожує як окремій людині, так і державі загалом — інформаційна війна, яка ведеться на міждержавному рівні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Інформаційні війни нині — надзвичайно поширене соціальне явище в сучасному суспільстві ще повністю не проявилися всі можливості та наслідки інформаційної війни. Цей складний комунікативний феномен досліджували Д. Волгонов, Г. Маклюен, Г. Почепцов, С. Расторгуєв, Д. Швець та ін. Серед бібліотекознавців найґрунтовніші праці проблемам подолання наслідків інформаційних війн присвятили співробітники Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського В. Горовий, Т. Гранчак, А. Онищенко, В. Попик та ін. Але місце та сучасні можливості публічних бібліотек у протидії причинам та наслідкам інформаційних війн досліджені ще недостатньо.

Мета статті — визначити сутність, різновиди та наслідки інформаційної війни як комунікативного феномену.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відомо, що масштабні інформаційні технології, які дістали назву інформаційних війн, мають давню історію. У Біблії згадано Гідеона, котрий під час війн регулярно залякував ворога. Прикладів інформаційного впливу на моральну, духовну стійкість супротивника можна знайти чимало і в стародавньому Римі, і в епоху феодалізму (боротьба з «ерессю», за «істинну віру» тощо), і в пізніші часи. Особливого значення інформаційні війни мали у ХХ ст., коли газети, радіо, а потім і телебачення стали засобами масової комунікації, а надана через них інформація — набула значного поширення.

Проблематика інформаційних війн в останні роки є об'єктом пильної уваги політологів, соціологів, конфліктологів, філософів, а також представників інших наукових дисциплін.

Дослідники виокремлюють три основні типи інформаційних воєн: це ментальні, або психологічні, кібервійни і поведінкові війни.

Ментальні (психологічні) війни мають на меті зміну масової, групової й індивідуальної свідомості або психіки людини з точки зору її ціннісних настанов. Ментальна складова завжди є невід'ємним атрибутом будь-якої традиційної летальної війни. Поширення інтернет-технологій лише збільшило масштаб та ефективність цього типу інформаційних воєн.

Кібервійна — це цілеспрямовано деструктивний вплив інформаційних потоків у вигляді спеціальних програмних кодів на технічне обладнання та його окремі системи з метою перешкодити виконанню стратегічно важливих функцій державою. Цей інформаційний феномен належить технічним дисциплінам.

Можливість ведення поведінкових інформаційних війн виникла лише нещодавно у зв'язку з накопиченням значних масивів об'єктивної соціологічної інформації про людську поведінку, зокрема особливості поведінки різних соціальних груп. Суть поведінкової війни полягає в маніпулюванні алгоритмами поведінки, звичками, стереотипами діяльності тощо, сформованими в особистість соціумом, життєвим досвідом і культурним середовищем. Поведінкова або біхевіористська війна — це нелетальний тип війни, її мета — зміна поведінки, якої можна досягти безліччю інших способів, а не лише за допомогою зброї. Вона буде не просто непомітною, а навіть прийнятною для об'єкта впливу.

Як предмет дослідження інформаційна війна має декілька аспектів, а саме: управлінський, економічний, організаційно-технічний, психологічний, правовий, соціокультурний та ін. Однак нині найактуальнішим для вивчення феномену інформаційної війни є соціокомунікативний аспект.

Серед досліджень, де вперше систематизовано й описано вплив засобів масової інформації на громадську думку, що стало передумовою подальшого з'ясування та вивчення проблематики інформаційних війн, слід виокремити передусім праці соціологів Г. Лассвела і П. Лазарсфельда.

Означені автори застосовують різні теоретичні підходи щодо соціально-комунікативних аспектів інформаційної війни. Так, Г. Лассвел обґрунтував «теорію залежності», згідно з якою людина абсолютно беззахисна перед інформаційним впливом, ЗМІ маніпулюють нею на свій розсуд, і вона не може їм протидіяти. Теорія залежності помітно вплинула на подальший розвиток соціально-психологічних теорій інформаційної війни. П. Лазарсфельд розробив модель дворівневої комунікації, суть якої полягає в тому, що в будь-якому суспільстві існують сприйнятливі до інформаційного впливу «лідери думки», котрі поширюють інформацію по каналах міжособистісного спілкування.

Незважаючи на різні підходи щодо аспектів інформаційної війни, констатуємо, що всі вони основані на одному — інформаційне середовище здатне значно впливати як на індивідуальну, так і на масову свідомість, і групи людей, які в цьому зацікавлені, звичайно, цим активно користуються.

Серед сучасних науковців поширюється застосування евристичного потенціалу соціокомунікативного інструментарію щодо вивчення сутності та можливостей інформаційних воєн. Їхні методологічні принципи дослідження характеризуються тим, що в предметному полі домінує не свідомість людей, а інформація, яка набуває домінуючого впливу в новій реальності і формує когнітивні орієнтації індивідів.

М. Павлютенкова і Д. Швець вважають, що інформаційна війна являє собою комунікативну технологію, яка має на меті досягнення інформаційної переваги в інтересах національної стратегії.

Аналогічних висновків дійшли М. Родіонов і В. Пірумов, котрі вбачають в інформаційній війні форму боротьби сторін з використанням спеціальних засобів і методів впливу на «чужі» інформаційні ресурси в процесі захисту власного інформаційного капіталу. Її змістом є розвідувальні та політико-психологічні дії стосовно супротивника.

Найсуттєвішим є внесок у дослідження комунікативної сутності інформаційних воєн відомого науковця-комуніколога Г. Почепцова, котрий приділяє значну увагу соціокомунікативному аспекту проблеми, осмислюючи інформаційну війну з точки зору технологій «public relations» і визначає її як несанкціоновану роботу в чужому інформаційному просторі. При цьому докладно розглядаються різні аспекти ефективного інформаційного впливу і способи впливу на поведінку соціальних груп. Суб'єктом інформаційних воєн, на думку Г. Почепцова, є спільноти людей — нації, держави, колективи компаній, об'єктом впливу — масова свідомість.

У праці відомого історика та політолога Д. Волкогонова розкрита сутність спорідненого комунікативного явища — феномену «психологічної війни». Дослідник розглядає свідомість як арену боротьби особистості, при цьому акцентовано на механізмах і методах ведення психологічної війни. Тобто феномен «психологічної війни» трактується як специфічний спосіб та засіб для зміни суспільної свідомості своїх супротивників, відповідно до своїх ідеологічних настанов.

Нині актуальними є концепції та підходи до розуміння суті комунікативних процесів, що відбуваються під час інформаційного протиборства. У цьому контексті слід відзначити праці І. Михальченко, Я. Мальцевої, І. Панаріна, Г. Почепцова, С. Расторгуєва, в яких розкриваються аспекти інформаційної війни як найвищого ступеню інформаційного протиборства, спрямованого на вирішення суспільно-політичних, ідеологічних, а також національних, територіальних та інших конфліктів між державами, народами, націями, класами й соціальними групами завдяки широкомасштабній реалізації засобів і методів інформаційного насильства. Важливими з точки зору філософського

осмислення сутності інформаційної війни як одного з видів «нової зброї» є концепції П. Вирильо й А. Зінов'єва.

У дослідженнях соціально-комунікативного аспекту інформаційної війни виявлено феномени та закономірності, які можуть використовуватися під час ведення сучасних інформаційних воєн.

Німецька дослідниця громадської думки Елізабет Ноель-Нойманн виявила так звану «спіраль мовчання». Люди, котрі відчувають себе в меншості, не висловлюють своєї думки, таким чином мовчки долучаючись до більшості. Якщо за допомогою інформаційних впливів зробити більшість меншістю, вона «замовкає».

І, нарешті, згідно з твердженнями науковців, важливу роль у сучасних інформаційних війнах відіграє комунікативний резонанс — явище масової свідомості, коли ефект від інформаційного впливу значно перевищує витрачені спочатку зусилля. Комунікативний резонанс виникає, коли зміст інформаційного впливу відповідає очікуванням мас.

Отже, основними соціокомунікативними ознаками інформаційної війни є такі:

- об'єктом інформаційної війни є свідомість, як масова, так і індивідуальна;
- інформаційний вплив ґрунтується на перекручуванні фактів або нав'язуванні емоційного сприйняття завдяки спотворенню інформації, вигідної супротивникові;
- засобами ведення інформаційної війни є будь-які засоби комунікації.

Так, суттєву роль у збільшенні масштабів інформаційних війн відіграють засоби масової комунікації, які мають достатньо широкий арсенал способів впливу на підсвідомість з метою впровадження відповідних настанов, формування моделей поведінки. До засобів масової комунікації, крім ЗМІ (засобів масової інформації), належать також кіно, театр, інтернет-ресурси та канали тощо, тобто все, за допомогою чого можна впливати на масову аудиторію. Саме через застосовувані ними технології ЗМІ здійснюють ідеологічне, політичне і моральне втручання в психіку мас, яке можна охарактеризувати як духовну експансію в масову свідомість.

Роль впливу інформаційно-комунікативних технологій відзначав видатний фахівець у галузі теорії соціальних комунікацій — канадський філософ і культуролог М. Маклюєн. Сутність його концепції полягає в тому, що засоби комунікації впливають на людину й суспільство, формують особистість, зумовлюючи ті чи інші моделі поведінки, що спричиняє зміну парадигм сприйняття і розуміння людиною навколишнього світу. При цьому важливу роль відіграє швидкість поширення інформації. Подібні засоби, що використовуються

в системі масової комунікації, є руйнівною силою для свідомості, адже формують стереотипи поведінки мас у тих чи інших життєвих ситуаціях.

Проблематиці ефективності інформаційних впливів на свідомість присвячені праці таких провідних вітчизняних учених, як О. Білорус, Л. Винарик, В. Горовий, С. Кандауров. Результати їх досліджень свідчать, що влада інформаційно-комунікаційних потоків загалом символічна, але переконлива в тому сенсі, що вона певною мірою здатна керувати розумом читача та глядача, хоча безпосередньо не контролює їхніх дій.

Отже, комунікативна сутність інформаційних війн виявляється в негативному впливові на масову свідомість членів суспільства з метою нав'язування їм певного світогляду, що не відповідає демократичним цінностям, толерантності та гармонізації соціального діалогу. Потужність цього впливу залежить від потенційної стійкості до руйнування наявних у свідомості людей інформаційно-психологічних настанов, ментальних переконань, сформованих у вітчизняному соціально-культурному середовищі й підтримуваних ним.

Необхідно розуміти небезпеку деструктивного інформаційного впливу, припинити недооцінювати можливості комунікаційних впливів ворожих ЗМІ. Зважаючи на складність цих процесів, першочерговою складовою протидії інформаційній агресії є організація систематичних, основаних на ґрунтовних наукових напрацюваннях роз'яснювальних заходів та роботи з усіх розбіжних питань із застосуванням широкого арсеналу різноманітних засобів соціальної комунікації.

У цьому контексті слід активізувати діяльність вітчизняних бібліотечних установ, які є важливими складовими системи соціальних комунікацій. Бібліотека, як один з найдавніших та стабільно функціонуючих соціальних інститутів, має забезпечити передання майбутнім поколінням певної системи цінностей, зокрема збереження і зміцнення національної незалежності й суверенітету.

Але в нинішній період суспільного розвитку у зв'язку з упродовженням новітніх інформаційних та інтернет-технологій суттєво менше уваги державні органи захисту національної безпеки приділяють бібліотекам як потужному й ефективному каналу соціальної комунікації. Окрім того, сучасні реалії свідчать, що бібліотеки виявилися не готовими до ефективної системної протидії численним зовнішнім та внутрішнім інформаційним загрозам, не використовують для цього наявного в них комунікаційного інструментарію.

Висновки. Тому в умовах, коли інформація стає стратегічним ресурсом і головним інструментом впливу на суспільну свідомість,

набуває актуальності різноаспектне вивчення й ефективне використання ресурсного потенціалу сучасної бібліотеки як базового й загальнодоступного соціокомунікаційного інституту в системі протидії загрозам і наслідкам інформаційних війн.

Незважаючи на численні публікації фахівців різних галузей знань, котрі досліджують причини та наслідки ведення інформаційних війн, проблема формування надійної системи соціокомунікаційних засобів протидії інформаційній агресії не вирішена.

Саме тому важливо залучити до цієї системи ресурсний потенціал бібліотек як базових соціокомунікаційних інституцій суспільства, що вможливить суттєво знизити ймовірність інформаційних війн, нівелювати їх вплив на свідомість членів суспільства, підвищити результативність протидії загрозам та наслідкам ведення інформаційних війн.

Перспективами подальших досліджень означеної проблеми є:

- виявлення найефективніших способів захисту бібліотеками комунікаційного простору суспільства від інформаційної агресії;
- визначення можливостей бібліотеки як комунікаційної установи щодо нівелювання агресивного впливу інформаційних війн на суспільну свідомість;
- розроблення системи превентивних та реабілітуючих бібліотечно-інформаційних засобів і методів протидії загрозам та наслідкам інформаційних війн.

Список використаних джерел

1. Вирильо П. Машина зрения / П. Вирильо ; пер. с фр. А. В. Шестакова ; под ред. В. Ю. Быстрова. — СПб. : Наука, 2004. — 140 с.
2. Волкогонов Д. А. Психологическая война: Подрывные действия империализма в области общественного сознания / Д. А. Волкогонов. — 2-е изд., доп. — М. : Воениздат, 1984. — 320 с.
3. Глобальные трансформации и стратегии развития : монография / О. Г. Белорус, Д. Г. Лукьяненко, О. М. Гончаренко и др. — Киев : Ориане, 2000. — 424 с.
4. Горовий В. Національні інформаційні ресурси в контексті посилення глобальних інформаційних впливів / В. Горовий // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. — Київ, 2013. — Вип. 36. — С. 7–21.
5. Гранчак Т. Бібліотека в інформаційному супроводі управління суспільними процесами: політико-комунікаційний аспект : монографія [Електронний ресурс] / Т. Гранчак ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ, 2014. — 184 с. — Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/images/nauk-mon/k2014.pdf>. — Назва з екрана.
6. Зиновьев А. А. Русская трагедия / А. А. Зиновьев. — М. : Эксмо, 2007. — 90 с.

7. Ларина Е. С. Поведенческие конфликты — оружие завтрашнего дня [Электронный ресурс] / Е. С. Ларина, В. С. Овчинский. — Режим доступа: http://www.ng.ru/ng_politics/2014-11-18/15_conflict.html. — Загл. с экрана.
8. Лассуэлл Г. Д. Коммуникативный процесс и его структуры / Г. Д. Лассуэлл // Современные проблемы социальной коммуникации. — СПб., 1996. — С. 124–146.
9. Лассуэлл Г. Д. Психопатология и политика / Г. Д. Лассуэлл. — М. : РАГС, 2005. — 352 с.
10. Маклюэн Г. М. Понимание Медиа: Внешние расширения человека / Г. М. Маклюэн ; пер. с англ. В. Николаева ; заключ. ст. М. Вавилова. — М. : КАНОН-пресс-Ц ; Жуковский : Кучково поле, 2003. — 464 с.
11. Мальцева Я. В. Цивилизационные перемены в России: информационный аспект (последняя четверть XX — нач. XXI вв.) : автореф. дис. ... канд. полит. наук : 23.00.02 / Мальцева Яна Вячеславовна ; Дальневост. гос. ун-т. — Владивосток, 2004. — 210 с.
12. Михальченко И. А. Информационные войны на рубеже XXI века / И. А. Михальченко // Безопасность информационных технологий. — 1998. — № 3. — С. 14–17.
13. Ноэль-Нойман Э. Общественное мнение. Открытие спирали молчания: пер. с нем. / общ. ред. и предисл. Мансурова Н. С. — М. : Прогресс-Академия, Весь Мир, 1996.
14. Павлютенкова М. Ю. Информационная война: реальная угроза или современный миф? / М. Ю. Павлютенкова // Власть. — 2001. — № 12. — С. 19–23.
15. Панарин И. Н. Информационная война и третий Рим / И. Н. Панарин. — М. : НОУ ШО «Баярд», 2003. — 244 с.
16. Пирумов В. С. Некоторые аспекты информационной борьбы в военных конфликтах / В. С. Пирумов, М. А. Родионов // Военная мысль. — 1997. — № 5. — С. 44–47.
17. Почепцов Г. Г. Информационные войны / Г. Г. Почепцов. — М. : ИЦ Гарант, 2008. — 453 с.
18. Почепцов Г. От информационных войн к операциям влияния и би-хейвиористским войнам: новые тренды войны [Электронный ресурс] / Г. Почепцов // Media Sapiens. — Режим доступа: http://osvita.mediasapiens.ua/ethics/manipulation/ot_informatsionnykh_voyn_k_operatsiyam_vliyaniya_i_bikheyvioristskim_voynam_novye_trendy_voynu/. — Назва з екрана.
19. Расторгуев С. Информационная война / С. Расторгуев. — М. : Радио и связь, 1999. — 134 с.
20. Социокультурные механизмы формирования ментального иммунитета против внешних манипуляций сознанием населения Украины : [монография] / [В. Горовой (рук. проекта), А. Онищенко, В. Попик и др.] ; НАН Украины, Нац. б-ка Украины им. В. И. Вернадского. — Киев, 2015. — 228 с.

21. Швец Д. А. Информационное управление как технология обеспечения информационной безопасности / Д. А. Швец // Массовая коммуникация и массовое сознание. — М., 2003. — С. 43–58.

References

1. Virilo P. Mashina zreniya / P. Virilo ; per. s fr. A. V. Shestakova ; pod red. V. Yu. Bystrova. - SPb. : Nauka, 2004. - 140 s.
2. Volkogonov D. A. Psihologicheskaya voyna: Podryivnyie deystviya imperializma v oblasti obschestvennogo soznaniya / D. A. Volkogonov. — 2-e izd., dop. - M. : Voenizdat, 1984. - 320 s.
3. Globalnye transformatsii i strategii razvitiya : monografiya / O. G. Belorus, D. G. Lukyanenko, O. M. Goncharenko i dr. - K. : Oriyane, 2000. - 424 s.
4. Horovyi V. Natsionalni informatsiini resursy v konteksti posylennia hlobalnykh informatsiinykh vplyviv / V. Horovyi // Nauk. pr. Nats. b-ky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho / NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho, Asots. b-k Ukrainy. — Kyiv, 2013. — Vyp. 36. — S. 7–21.
5. Hranchak T. Biblioteka v informatsiinomu suprovodi upravlinnia suspilnyy protsesamy: polityko-komunikatsiinyi aspekt : monohrafiya [Elektronnyi resurs] / T. Hranchak ; NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. — Kyiv, 2014. — 184 c. — Rezhym dostupu: <http://www.nbuvip.gov.ua/images/nauk-mon/k2014.pdf>. — Nazva z ekrana.
6. Zinovev A. A. Russkaya tragediya / A. A. Zinovev. — M. : Eksmo, 2007. — 90 s.
7. Larina E. S. Povedencheskie konflikty — oruzhiye zavtrashnego dnya / E. S. Larina, V. S. Ovchinskiy [Elektronnyi resurs].— Rezhim dostupa : URL : http://www.ng.ru/ng_politics/2014-11-18/15_conflict.html
8. Lasswell, Harold D. Kommunikativniy protsess i ego struktury / Harold D. Lasswell // Sovremennyye problemy sotsialnoy komunikatsii. — Spb., 1996. — S. 124–146.
9. Lasswell, Harold D. Psikhopatologiya i politika / Harold D. Lasswell. — M. : RAGS, 2005. — 352 s.
10. McLuhan Herbert Marshall. Ponimanie Media: Vneshnie rasshireniya cheloveka / Herbert Marshall McLuhan ; per. s angl. V. Nikolaeva ; zaklyuch. st. M. Vavilova. — M. : KANON-press-Ts ; Zhukovskiy : Kuchkovo pole, 2003. — 464 s.
11. Maltseva Ya. V. Tsivilizatsionnyye peremeny v Rossii: informatsionnyy aspekt (poslednyaya chetvert XX — nach. XXI vv.) : avtoref. dis. ... kand. polit. nauk : 23.00.02 / Maltseva Yana Vyacheslavovna ; Dalnevost. gos. un-t. — Vladivostok. 2004. — 210 s.
12. Mikhalchenko I. A. Informatsionnyye voyny na rubezhe XXI veka / I. A. Mikhalchenko // Bezopasnost informatsionnykh tekhnologiy. — 1998. — № 3. — S. 14–17.
13. Noelle-Neumann Elisabeth. Obschestvennoe mnenie. Otkrytie spirali molchaniya: per. s nem. / obsch. red. i predisl. Mansurova N. S. — M.: Progress-Akademiya, Ves Mir, 1996.

14. Pavlyutenkova M. Yu. Informatsionnaya voyna: realnaya ugroza ili sovremennyiy mif? / M. Yu. Pavlyutenkova // Vlast. — 2001. — # 12. — S. 19-23.
15. Panarin I. N. Informatsionnaya voyna i tretiy Rim / I. N. Panarin. - M. : NOU ShO «Bayard», 2003. - 244 s.
16. Pirumov V. S. Nekotoryye aspekty informatsionnoy borby v voyennykh konfliktakh / V. S. Pirumov. M. A. Rodionov // Voyennaya mysl. — 1997. — № 5. — S. 44-47.
17. Pocheptsov G. G. Informatsionnyye voyny / G. G. Pocheptsov. — M. : ITs Garant. 2008. — 453 s.
18. Pocheptsov G. Ot informatsionnykh voyn k operatsiyam vliyaniya i bikhevyoristskim voynam: novyye trendy voyny [Elektronnyy resurs] / G. Pocheptsov // Media Sapiens. — Rezhim dostupa: http://osvita.mediasapiens.ua/ethics/manipulation/ot_informatsionnykh_voyn_k_operatsiyam_vliyaniya_i_bikhevyoristskim_voynam_novye_trendy_voyny/. — Nazva z ekrana.
19. Rastorguyev S. Informatsionnaya voyna / S. Rastorguyev. — M. : Radio i svyaz. 1999. — 134 s.
20. Sotsiokulturnyye mekhanizmy formirovaniya mentalnogo immuniteta protiv vneshnikh manipulyatsiy soznaniyem naseleniya Ukrainy : [monografiya] / [V. Gorovoy (ruk. proyekta). A. Onishchenko. V. Popik i dr.] ; NAN Ukrainy. Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskogo. — Kiyev. 2015. — 228 s.
21. Shvets D. A. Informatsionnoye upravleniye kak tekhnologiya obespecheniya informatsionnoy bezopasnosti / D. A. Shvets // Massovaya kommunikatsiya i massovoye soznaneye. — M., 2003. — S. 43-58.

■ UDC 007:659.3:323.266

Kuzub I. Ye., postgraduate, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv
Kuzub.2012@mail.ru

COMMUNICATION ESSENCE AND THE THREAT OF THE INFORMATION WARS

The aim of this paper is to determine the essence, kinds and consequences of information warfare as a communication phenomenon.

Research Methodology. The study investigates this issue by examining a number of publications that studied the issues of information wars. The theoretical analysis and synthesis of scientific literature, periodicals on issues of information warfare were conducted.

Results. The article deals with the specific features of the information war as a communication form of the implementation of the security threats of the state, society, the individual. It was found that the communication essence of information wars is manifested in the negative impact on the consciousness of society members in order to protrude opinion, which is not in congruence with the democratic values, tolerance and the

harmonization of the social dialogue. The depth of this influence depends upon the potential of steadiness to the destruction of existing information and psychological, mental beliefs, prevailing in people's minds. The author argues that the primary component of the counteraction to the information aggression is the systematic organization, based on the fundamental scientific developments of explanatory work with the use of various means of social communication. The main socio-communication features of the information war as well as the areas for further research work of the library activities in the system of socio-communication institutions counteracting information wars have been revealed.

Novelty. The author demonstrates the importance of engaging the potential resources of libraries in the system of the counteraction to the threats of information warfare. The author substantiates this view by providing evidence for the significant reduction and neutralization of the impact on the consciousness of the society members.

The practical significance. The material in this article can be of interest to the information industry analysts. The obtained results make it possible to determine the key areas of library activities in the system of socio-communication counteractions to information warfare.

Key words: information war, information impact, counteraction.

Надійшла до редколегії 11.02.2016 р.